

En utmanad världsordning

En analys av nya och traditionella biståndsgivares idéer och intressen i det internationella utvecklingsarbetet

Abstract

In the past years the traditional donors of development assistance have been increasingly aware of changes in the donor landscape. This as emerging economies like China and India has undergone a transition from receiving aid to becoming emerging donors.

By identifying and comparing ideas, beliefs and interests pursued using foreign aid between so called emerging and traditional donors, the greater purpose of this thesis is to take a closer look at the alleged changes in the world order. The starting point is Goldstein & Keohanes framework of the impact of ideas and interests in foreign policy and the one of K.J Holsti about institutions as markers metrics of change. The results show that there is no vast difference in interests but a detectable difference in the ideas behind foreign aid. China and India are to a greater extent using it to strengthen their international status by distancing themselves from the west. Protecting and strengthening state sovereignty as an idea, interest or institution is not a new phenomenon in international politics. On the contrary it seems to be a main feature in the politics of those who perceive themselves as the worlds great powers. This points at an increased complexity both in the examined institution as well as in the world order. This as more states reach economic successes, claiming a greater share of power and influence.

Nyckelord: bistånd, utvecklingssamarbete, institution, förändring, nya biståndsgivare, traditionella biståndsgivare

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Syfte	2
1.2	Teoretiskt ramverk	2
1.3	Metod, urval & material	4
1.4	Operationalisering	5
1.5	Begränsning av problemområde.....	6
2	Institutionen och dess begrepp	8
2.1	Idéer och föreställningar.....	9
2.2	Institutionaliseringen av idéer & intressen.....	10
3	Förändring som koncept	11
4	Traditionella biståndsgivare	12
5	Nya biståndsgivare- Kina	16
5.1	Idéer.....	16
5.2	Intressen	18
6	Nya biståndsgivare- Indien	21
6.1	Idéer.....	21
6.2	Intressen	23
7	Förändring i institutionen	25
8	Slutsatser	28
9	Referenser	29

1 Inledning

Let no one be discouraged by the belief there is nothing one man or woman can do against the enormous array of the world's ills-against misery and ignorance, injustice and violence... Few will have the greatness to bend history itself; but each of us can work to change a small portion of events, and in the total of all those acts will be written the history of this generation... - Ur "It is from the numberless", tal av Robert F. Kennedy

Globalisering. Ett begrepp som de senaste femton åren har använts allt oftare för att förklara hur världen förändras. En del ser det som en positiv utveckling där fler får ta del av ekonomiska framgångar och uppleva värden såsom frihet, demokrati och mänskliga rättigheter. Andra ser globaliseringen som någonting skrämmande. Två frågor som är särskilt återkommande är rädslan för att globaliseringen kommer att urholka demokratin och att den riskerar att förvärra redan rådande ojämlikheter och orättvisor (Koenig-Archibugi 2003, s.1ff).

Det mellanstatliga internationella utvecklingssamarbetet etablerades efter andra världskriget, men har de senaste tre åren fått en mer framträdande roll i internationella diskussioner. Det används i många olika sammanhang för att adressera ovanstående frågor kring globaliseringens effekter. Fattigdom ses som en starkt bidragande orsak till konflikter och gränsöverskridande terrorism och har lett till att utveckling och säkerhet i allt högre grad har länkats samman. Samtidigt påverkas naturligtvis utvecklingssamarbetet av globaliseringens många effekter. I takt med att allt fler länder når ekonomiska framgångar söker de genom olika medel hitta en ny plats i världsordningen. De så kallade traditionella biståndsgivarna, som fortfarande dominerar utvecklingssamarbetet, består av länder i västvärlden med västerländska idétraditioner, vilka har påverkat policyutformningar. Idag är Kina och Indien de snabbast växande biståndsgivarna utanför denna grupp och de har ett annorlunda syn på hur biståndspolitiken bör föras. De länkar sällan sin utlandshjälp till sociala eller politiska villkor, vilket många auktoritära regimer har dragit fördel av. De traditionella biståndsgivarna är nu oroliga över att årtal av arbete av att främja demokrati, mänskliga rättigheter och makroekonomisk stabilitet ska undermineras och därmed försämra den internationella säkerheten (Mavrotas & Reisen 2007, s.9).

Att Kina och Indien är nya, växande biståndsgivare är en följd av deras ekonomiska framgångar. Deras utvecklingshjälp har en mycket stor symbolisk betydelse då de ger sig in på en arena som tidigare har dominerats av västvärlden. Frågan är huruvida denna förändring egentligen är så stor och genomgående som många tycks tro.

1.1 Syfte

Uppsatsens syfte är att med bakgrund av de så kallade nya biståndsgivarna undersöka om det går att påvisa en förändring av idéer och intressen i det internationella utvecklingsarbetet. Det är en institution som, liksom andra, kan användas för att hitta och granska förändringar i den internationella politiken. I en tid då det talas om snabba omställningar till följd av globaliseringen är det av värde att försöka fånga denna omställning, undersöka dess karaktär och se om den säger något om eventuella konsekvenser för världsordningen.

Det internationella biståndssamarbetet är en mångfacetterad institution som berör politiskt centrala frågor såsom makt och säkerhet men även moral. Det är också en funktion av andra institutioner såsom diplomati, handel och den numera avskaffade kolonialismen. En påvisad förändring av idéer och intressen, centrala komponenter i institutioner, i biståndssamarbetet visar på en förändring i flera andra institutioner och utgör därmed en relativt stark indikation på större, övergripande konsekvenser. Detta ger en fingervisning om vad som sker i den internationella världsordningen. Uppsatsens syfte kan formuleras i tre frågeställningar:

- I det internationella utvecklingsarbetet, går det att urskilja skillnader i institutionens centrala komponenter, idéer och intressen, mellan traditionella och nya biståndsgivare?
- Hur kan en eventuell förändring i det internationella utvecklingsarbetet karaktäriseras?
- Vilka slutsatser kan dras kring den omtalade förändringen i den internationella världsordningen av resultaten från uppsatsens två första frågeställningar?

1.2 Teoretiskt ramverk

För att besvara uppsatsens frågeställningar utgår jag från två teoretiska ramverk som båda har konstruktivistiska drag men som betonar empiriska analyser; Judith Goldsteins & Robert O. Keohanes om idéers betydelse för utrikespolitiken och K.J. Holstis om institutioner som mått på förändringar. Tillsammans bildar de ett antal viktiga utgångspunkter, samtidigt som de var för sig ger två skilda analytiska ramverk.

En utgångspunkt är att inte bara intressen utan också idéer är centrala för att förstå hur utrikespolitiken utformas och förändras. Intressen och idéer omsätts i praktiken och får effektivt inflytande i utrikespolitiken när de institutionaliseras (Goldstein & Keohane 1993, s.3). Tillsammans med praxis och normer är idéer en central komponent i institutioner, vilka fungerar utmärkt för att identifiera förändringar i den internationella politiken (Holsti 2004, s.21f).

Att stater skulle agera utifrån egenintresse är vida accepterat även i den här uppsatsen. För uppsatsens första fråga är det dock nödvändigt att även ha en förståelse kring idéers betydelse för agerande i utrikespolitiken. Jag utgår från det teoretiska ramverk som Goldstein och Keohane utformade i "Ideas and Foreign Policy: An Analytical Framework" (1993). I detta ramverk intar idéer en central position i att förklara politiska utfall, särskilt de relaterade till utrikespolitik. Deras huvudargument är att idéer påverkar policys när:

..."the principled or causal beliefs they embody provide road maps that increase actors' clarity about goals or ends-means relationships, when they affect outcomes of strategic situations in which there is no unique equilibrium, and when they become embedded in political institutions."- s. 3

Idéer och intressen förklarar aktörers agerande och kombinerar därmed element ur både realismen, den liberala institutionalismen samt reflektivismen.

Realismen och den liberala institutionalismen är idag de mest accepterade teoretiska ramverken för att analysera internationella relationer. De tar sin utgångspunkt i rationalismen där aktörers egenintresse leder till ett agerande baserat på vinstmaximering. Idéer intar här en högst underordnad roll där de i extrema fall endast är instrumentella. Populistiska idéer används för att propagera och legitimera egenintressen, både materialistiska men även de med en bredare utilitaristisk funktion såsom status och makt (Goldstein & Keohane, s.4).

Kritiken av rationalismen inkluderar en reflektivistisk syn där föreställningar intar en central roll i all forskning. Enligt den här processen ett kognitivt och intersubjektivt ursprung där identiteter och intressen aktivt påverkar aktörers interagerande. Avsaknaden av uttömmande empiriska analyser gör dock att den reflektivistiska kritiken av rationalismen hittills har fungerat dåligt i forskningssammanhang (Goldstein & Keohane, s.5f).

Goldsteins och Keohanes ramverk utmanar både den rationalistiska och den reflektivistiska teoritraditionen. Rationalismen kan endast förklara existerande empiriska avvikelser om idéer tas i beräkning samtidigt som empiriska analyser krävs för att undersöka idéers betydelse. Stater, som aktörer, agerar i stora drag rationellt och i enlighet med egenintresset. Trots detta är deras beteenden beroende av den substantiella kvaliteten av tillgängliga idéer. Idéer hjälper till att förtydliga principer och tillkomsten av kausala samband samt koordinerar individuella beteenden, det vill säga forma samarbeten. När idéer väl har blivit institutionaliserade fortsätter dessa sedan att vägleda handlingar (Goldstein & Keohane s.6f). Vad begreppet idéer innebär och hur det relaterar till intressen och institutioner utreds vidare i kapitel två.

Detta leder oss till institutioner och uppsatsens andra teoretiska ramverk som främst används för att besvara fråga två; att identifiera vilken sorts förändring som egentligen sker. Att använda internationella institutioner istället för trender, viktiga händelse och sociala och teknologiska innovationer ger ett flertal fördelar. För det första utgör internationella institutioner själva arenan för interaktion i den internationella politiken mellan olika aktörer. De sätter regler för hur aktörer samexisterar och ger en kontext för sociala transaktioner. För det andra förändras

institutioner genom en mängd olika variabler, inklusive idéer. Maktförhållanden eller teknologiska innovationer kan inte ensamma förklara allt som sker i den internationella politiken. Slutligen förblir institutioner ofta oförändrade även efter så kallade viktiga eller stora händelser, såsom exempelvis 11 september-attacken. Det är möjligt att identifiera institutioner och, om än inte exakt, mäta hur de har förändrats och vilka sorts förändringar som har skett. Detta hjälper oss att skilja mindre från fundamentala förändringar, trender från övergångar och tillägg och frånfall från nya former (Holsti 2004, s.18f).

Reflektivismen skulle argumentera för att det inte är konceptuellt möjligt att särskilja intressen från de idéer som konstituerar dem och därför heller inte möjligt analytiskt sett. Detta är dock att förbise materialistiska och rationalistiska argument utan att pröva dem empiriskt (Goldstein & Keohane s.26). Jag är väl medveten om dessa svårigheter men anser att det är nödvändigt för analysen. Detta för att få en fullständig förståelse för hur det internationella utvecklingssamarbetet som institution är uppbyggt och därmed bättre fånga de komplexa förändringar som idag tycks ske i världsordningen.

1.3 Metod, urval & material

Uppsatsen syfte kräver att analysen görs i två steg, för det första att en jämförande analys av traditionella och nya biståndsgivares idéer och intressen. Detta visar om nya tillförs, vilka kan konstituera en förändring. Steg två är att karaktärisera en eventuell förändring enligt Holstis kriterier och utifrån det dra slutsatser kring i vilken mån det är möjligt att tala om en förändrad världsordning.

Uppsatsen är statscentrerad där den internationella världsordningen består av stater. Jag avser inte att ignorera betydelsen av det arbete som olika NGO:s gör för världens utvecklingsländer och jag är väl medveten om deras och det civila samhällets ökade inflytande på den globala arenan. Tvärtom anser jag att det inte gör dem rättvisa att dela det begränsade utrymmet uppsatsen ger med analysen som här görs av stater.

Syftet kräver att institutionens beståndsdelar identifieras, att idéer och intressen skiljs åt samt att institutionella förändringar kategoriseras. Dock existerar inga knivskarpa skiljelinjer eller linjära relationer och därför är resultaten en förenkling av en komplex verklighet.

Medlemmarna i organet OECD:s Development Assistance Committee, DAC, dominerar det internationella biståndssamarbetet i flera avseenden och utgör kärnan i den grupp som kallas traditionella biståndsgivare. DAC fungerar normgivande där de 22 medlemmarnas multilaterala och bilaterala bistånd, gemensamma mål och definitioner samordnas (Odén 2006, s.20).¹ Tillsammans

¹ Medlemsländerna är Australien, Belgien, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Japan, Kanada, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Nya Zeeland, Portugal, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland, USA, Österrike samt Europeiska Kommissionen.

står de för cirka 95% av det totala biståndsflödet (Degnbol-Martinussen 2003, s.62). Deras standarder, policys och mål är vida accepterade av många andra länder samt av andra internationella organisationer såsom Världsbanken och FN. Bland de länder som förekommer i diskussionerna kring nya biståndsgivare figurerar Brasilien och Sydafrika ofta, men av störst intresse tycks dock Kina och Indien vara. Många av dem har en historia som biståndsgivare och är egentligen inte "nya". Det som utmärker Kina och Indien är att deras bistånd de senaste åren har ökat signifikant och de har genomgått en övergång från att huvudsakligen varit mottagare till att bli givare (Manning 2006, s.375). Utvecklingen tyder på att de i framtiden sannolikt kommer att utarbeta större och mer ambitiösa program och därför är de mest intressanta att undersöka närmare i den här uppsatsen.

Nya biståndsgivares idéer och intressen är inte lika väldokumenterade som de traditionellas. Även då volymerna nu ökar till en så betydande nivå att det är av intresse för närmare granskning är tillgången till information begränsad. Kina klassificerar sitt bistånd som en intern angelägenhet och är därför motvilliga till att lämna ut närmare detaljer. Det empiriska material som används i uppsatsen består därför till stor del av andra forskares kvalificerade estimeringar. Jag är medveten om att de inte är att betrakta som empiriskt likvärdiga med den dokumentation som finns kring traditionella givare. Dock är de vägledande, vilket är tillräckligt då syftet är att identifiera tendenser till förändring och inte att ge exakta siffror.

Det huvudsakliga empiriska materialet som ligger till grund för traditionella biståndsgivares intressen är framförallt Alberto Alesinas & David Dollars (2000) statistiska undersökningar av motiv till det bilaterala biståndet samt Ngaire Woods (2005) analys av synliga trender i de stora givarnas bilaterala och multilaterala biståndspolitik. Fokus ligger på de mest framträdande biståndsgivarna USA, Japan, Frankrike, Storbritannien och de så kallade likasinnade länderna (de skandinaviska länderna och Nederländerna). Dessa representerar de motiv som empiriskt sett tydligast går att skönja. Det sammantagna resultatet ger en förenklad bild av verkligheten mellan olika motiv för olika länder under olika tidsperioder och är tillräcklig för att i uppsatsen utgöra referenspunkt.

Alesinas & Dollars undersökning täcker tidsperioden 1970-1994 och tar alltså vid då biståndssamarbetet fick den karaktär den har idag; en transferering av tillgångar från utvecklade länder till utvecklingsländer. Woods huvudsakliga analys tar sedan vid runt år 2001 med bakgrund av 11 september-attacken. I institutioner föreligger en viss tröghet i förändringsprocesser och därför kan Alesinas & Dollars arbete anses vara adekvat för att täcka den generella trenden fram till att Woods analys tar vid, även om det tidsmässigt finns ett glapp mellan de två studierna.

1.4 Operationalisering

Uppsatsens syfte kräver att ett flertal abstrakta begrepp operationaliseras och definieras. I ett försök att särskilja biståndets idéer och intressen ses idéer som

grundade i kausala och principiella övertygelser av altruistiska slag medan intressen ses som egenintressen av rationella slag. Intresse som egenintresse fyller här en metodologisk funktion, även om intressen också påverkas av altruistiska normer och kan sammanfalla med relaterade idéer. I operationaliseringen identifieras idéer till det multilaterala samarbetets principiella grunder som vägleder DAC och dess medlemmars arbete. Multilateralt samarbete är inte i avsaknad av egenintresse men dämpas genom de trade-offs som sker vid överenskommelser. DAC är dock inte en homogen grupp av procedurer och standarder. I den mån det existerar en konsensus ligger många års dialog och erfarenheter till grund. Det går dock att identifiera fyra principer som medlemmarna har enats kring och som utgör grunden för det internationella utvecklingssamarbetet (Manning 2006, s.377). Biståndets idéer har därför operationaliserats till dessa fyra överenskomna principer, vilka inkluderar ett antal stora överenskommelser som idag har ett övergripande inflytande över utvecklingssamarbetet.

Intressen kan spåras i det bilaterala bistånd som ges från ett land till ett annat där motiv är möjliga att identifiera genom att se närmare på vilka länder som erhåller bistånd och från vem. Även om det bilaterala biståndet, liksom det multilaterala, är reglerat genom utarbetad praxis i det internationella utvecklingssamarbetet finns det inga särskilda hinder för vem bistånd får ges till. Detta ger utrymme för att inkorporera eventuella egenintressen genom att låta biståndet skapa särskilda relationer till utvalda mottagare. Intresset har därför operationaliserats till karaktären av relationen som det bilaterala biståndet främjar.

1.5 Begränsning av problemområde

Det internationella utvecklingssamarbetet är en komplex institution som har förändrats över tid. Från USA:s Marshallhjälpen för att bygga upp ett sönderbombat Europa efter andra världskriget, till geo-strategiskt medel under kalla kriget och idag med fokus på fattigdomsbekämpning. Uppsatsens huvudsakliga analys tar vid runt år 2000. Eftersom det endast är nyligen som Kinas och Indiens bistånd har ökat, visst material har blivit tillgängligt och forskning blivit genomförd är det inte intressant att se längre tillbaka i tiden än så. De traditionella biståndsgivarna används dock som referenspunkt och det är därför av värde att gå längre bak i historien för att sammanställa generella idéer och intressen som har byggt upp institutionen.

Det finns en hel del litteratur som länkar normer till föreställningar, idéer och intressen. Jag är medveten om normers betydelse i det här avseendet men syftar inte till att undersöka hur de uppstår och varför.

Hur intressen, idéer och föreställningar relaterar till institutioner behandlas närmare i kapitel två för att ge grunden till analysens första del. I kapitel tre förklaras vad en förändring är och betydelsen av förändringar i institutioner, vilket är fundamentalt för analysens andra del. I kapitel fyra ser vi närmare på de idéer

och intressen som karakteriserar de traditionella givarna i det internationella utvecklingssamarbetet. Detta utgör referenspunkt för den jämförande analysen och är därför relativt kort. I kapitel fem granskas Kinas bistånd, både det multilaterala och bilaterala för att utkristallisera idéer och intressen. I kapitel sex görs en likadan granskning av Indiens bistånd. Kapitel sju innehåller den jämförande analysen mellan traditionella och nya biståndsgivares idéer och intressen samt en kategorisering av en eventuell förändring i institutionen. Slutsatser kring eventuella förändringar summeras slutligen i kapitel åtta.

2 Institutionen och dess begrepp

Uppsatsanalysens första del består av att göra en jämförelse mellan traditionella och nya biståndsgivares idéer och intressen, vilket då ska visa huruvida nya idéer och intressen som kan konstituera en förändring i det internationella biståndssamarbetet introduceras. För att göra detta krävs det att begreppet institutioner närmare definieras och preciseras. Trots att de är vanligt förekommande i statsvetenskaplig forskning i olika sammanhang råder ingen konsensus kring dess definition. Eftersom idéer *och* intressen intar en central roll i uppsatsen kräver sammanhanget att definitionen innefattar båda begreppen. Hedley Bulls definition är därför användbar:

”A *society of states* (or international society) exists when a group of states, conscious of certain common interests and common values, form a society in the sense that they concieve themselves to be bound by a common set of rules in their relations with one another, and share in the working of common institutions...In international society...the sense of common interests...does not in iteslf provide precise guidance as to what behaviour is consistent with these goals; to do this is the function of *rules*. These rules may have the status of international law, of moral rules, of custom or established practice, or they may be merely operational rules or “rules of the game”, worked out without formal agreement or even without verbal communication...”
– (citerad i Holsti 2004, s.20f)

K.J. Holsti anammar denna definition av institutioner och formulerar utifrån den tre kriterier för vad en internationell institution består eller indikeras av:

1. En utarbetad praxis eller utövning som är gjord till rutin, är standardiserad och återkommande.
2. Institutioner är vanligtvis baserade på en uppsättning idéer och/eller föreställningar som beskriver behovet av gemensam praxis och framhåller hur vissa sociala mål kan nås genom dem.
3. Institutioner reflekterar normer och de inkluderar regler och etiketter. De föreskriver hur aktörer bör bete sig, under vilka omständigheter de kan göra vissa saker, vilka typer av aktiviteter de kan företa sig och vilka etikettsregler som ska följas vid olika tillfällen.

Holstis kriterier plockar isär institutioner till dess beståndsdelar; handlingar, idéer/föreställningar och normer/regler. Det tycks inte finnas någon överordnad roll eller kausalt samband mellan de tre komponenterna då de på komplicerade sätt ständigt samspelar, interagerar och påverkar varandra. Ibland är det handlingar som upprepas så ofta att det med tiden uppfattas som sedvänja och så

småningom blir norm eller regel. Vid andra tillfällen är det en idé som omvandlas till norm och ibland är det stater som tillsammans förhandlar fram regler eftersom avsaknaden av praxis är kostsam och kaotisk (Holsti 2004, s.23). Fokus ligger på idéer och intressen som en av institutionens huvudkomponenter även om dessa i olika utsträckning även reflekterar normer och praxis. Uppsatsens syftar dock inte till att utreda vilken som är den initierade institutionella komponenten eller komponenternas relativa betydelse för en förändring.

2.1 Idéer och föreställningar

Begreppet föreställningar syftar till engelskans något svåröversatta ord "beliefs". Utan att göra en djupdykning i ordets semantiska betydelse är översättningen menad att associeras med tro, övertygelse och rättesnöre snarare än inbillning. En föreställning är nära relaterat till idéer då den ger en normativ grund för nödvändigheten av ett särskilt beteende och/eller en förändring i beteende. En idé är en förståelse av hur någonting är, antingen reellt eller hypotetiskt, men även hur ett tillstånd kan förbättras (Holsti 2004, s.21f).

Det finns tre typer av föreställningar; världsåskådning, principiell och kausal. Kategoriseringen av dessa är i realiteten inte lika tydlig som i teorin utan är ofta sammanvävda. Världsåskådning innefattar en föreställning om människors möjligheter att påverka och förändra, vilket kan grunda sig i exempelvis religion men även vetenskaplig rationalitet. Kopplingen mellan den här sortens föreställning och förändringar i materiell makt och intressen är extremt komplexa. Svårigheten att tydligt urskilja dess inverkan på den generella politiken eller utrikespolitiken gör att den i den här uppsatsen endast undersöks ytligt och istället ligger fokus på principiella och kausala föreställningar och idéer.

Den principiella föreställningen består av normativa idéer som specificerar kriterier för att skilja på rätt och fel, rättvist och orättvist. Den här typen av föreställning rättfärdigas ofta i termer av en världsåskådning även om samma åskådning kan inrymma den motsatta idén. Att slaveri är fel är exempelvis en principiell föreställning där argument baserade på kristendomen användes för att rättfärdiga avskaffandet av slaveri. Samtidigt hade kristendomen accepterat slaveriet i nästan två tusen år. Principiella föreställningar möjliggör för fundamentala doktriner, grundade i religion såväl som vetenskaplig rationalitet, att vägleda samtida mänskligt beteende. Förändringar i principiella föreställningar, och implicit förändringar i världsåskådning, har en djupgående inverkan på politiska handlingar (Goldstein & Keohane 1993, s.9).

Kausala föreställningar tar sin utgångspunkt i relationen mellan orsak och verkan. Den hämtar auktoritet ur en uppnådd konsensus hos en erkänd elit, som kan utgöras av allt ifrån byäldste till en grupp vetenskapsmän. Exempelvis rådde det konsensus bland vetenskapsmän att freoner, CFC, orsakade ozonhål över Antarktis vilket i sin tur ledde till ökad cancerrisk och klimatförändringar (Rittberger 2006, s.186). Orsak-verkan-relationen inbegriper en strategi för hur

olika syften ska uppnås, i exemplet ovan ledde det till en internationell policyreglering gällande utsläpp av CFC. Målen och syftens värde grundar sig i en principiell föreställning som görs begriplig inom kontexten för en världsåskådning. Specifika policyförändringar kan ofta spåras tillbaka till förändringar i föreställningen av sambandet mellan orsak och verkan då de sker både oftare och snabbare än förändringar i världsåskådningar och principiella föreställningar.

2.2 Institutionaliseringsen av idéer & intressen

Goldstein & Keohane beskriver tre roller idéer kan ha i vilka de har en inverkan på policy i den internationella politiken; som vägledande, som samordnande och genom institutionalisering. Goldstein & Keohane menar att i osäkra tider eller miljöer fungerar idéer som vägvisare då de stipulerar kausala mönster eller tillhandahåller lockande etiska eller moraliska motiveringar för att forma strategier (s.16). Idéer fungerar som samordnare i ett spelteoretiskt perspektiv. Eftersom nästan alla upprepade interaktioner har flera jämviktslägen ger idéer fokus för att möjliggöra koordinering av aktörer, signalera åtaganden och främja samarbete (s.17ff).

Oavsett hur en uppsättning idéer kommer till att influera politik, genom att fungera som vägvisare eller som samordnare, innebär användandet av dessa idéer över tid att existerande normer och regler förändras och därmed också själva institutionen i sig (s.20). Förändringar i rådande idéer- världsåskådning, principiella eller kausala föreställningar- blir *vanligtvis* förr eller senare institutionaliserade (s.25). När en uppsättning idéer väl har blivit institutionaliserad kommer dess inverkan att reflekteras av aktörernas incitament i organisationen men även i de aktörer vars intressen de främjar. Idéer formuleras inte utan intressen och makt och institutioner kan därför dels reflektera en idé styrka dels kan de vara ett uttryck för de mäktiga (s.21f).

Uppsatsen fokuserar endast på institutionaliserade idéer och intressen vilket praktiskt nog även omfattar deras betydelse som vägledande och samordnande eftersom dessa funktioner ofta blir en del av praxis i institutionen.

3 Förändring som koncept

Uppsatsanalysens andra del består av att karaktärisera en eventuell förändring i det internationella utvecklingssamarbetet som institutionen och utifrån det dra slutsatser kring i vilken mån det är möjligt att tala om en ny världsordning. Holsti menar att begreppet förändring ofta används alldeles för godtyckligt utan någon analytisk grund att stå på. "Globalisering", "interdependens" och "det nya millenniet" ger intryck av att vi är på väg in i en ny tidsepok karaktäriserad av kvalitativt skilda idéer, praxis, institutioner och problem i den internationella politiken. Vad en förändring egentligen är och vad som åsyftas undersöks sällan närmare. Holsti lägger fram sex, om än ej uttömmande, typer:

- Förändring som något **nytt eller ersättande** betyder att nuvarande mönster och strukturer ersätts med en ny utformning. Det nya är ofta så fundamentalt olikt det gamla att det inte är passande att tala om det som en övergång.
- Förändring som **tillägg eller frånfall** kännetecknas främst av att det sker en kvantitativ förändring men ska inte betraktas som att det sker en ersättning.
- Förändring som **ökad eller minskad komplexitet** lämnar i stort sett de grundläggande funktionerna, normerna, reglerna och idéerna orörda.
- En **övergång** kännetecknas av att gamla mönster fortfarande går att spåra i det nya. Gamla idéer, praxis och normer är relativt sett desamma under en längre tidsperiod, men institutionens funktion förändras. Det gamla och nya samexisterar.
- En **återgång** innebär helt enkelt en rörelse mot en primitivare form och förvandling.
- **Obsolescens** innebär att beteende, institutioner, praxis, idéer, normer och regler blir obsoleta, försvinner och ersätts inte med någonting annat (Holsti 2004, s.12ff).

I kapitel sju kommer ovanstående kriterier att appliceras för att kategorisera den eventuella förändringen av idéer och intressen i det internationella utvecklingssamarbetet.

4 Traditionella biståndsgivare

4.1 Idéer

Det internationella biståndsarbetet präglas nu av riktmärken givna av Millenniemålen år 2000, Monterreydeklarationen år 2002, Parisdeklarationen år 2005 och G8:s åtagande i Gleneagles år 2005. Millenniemålen, Monterreydeklarationen och G8:s åtagande innebär en ökad kollektiv hjälpinsats genom omfattande bistånd, handel och direktinvesteringar. G8 åtar sig bland annat ett ökat bistånd till Afrika men även att HIPC-ländernas stora utlandsskulder till IMF och IDA avskrivs.² (United Nations Millennium Declaration, 18 september 2000; Report of the International Conference on Financing for Development, 18-22 mars 2002; The Gleneagles Communiqué, 2005). Parisdeklarationen i sin tur behandlar hur biståndsgivarnas samarbete ska koordineras, harmoniseras och hur resultat ska mätas (Paris Declaration on Aid Effectiveness, 28 februari-2 mars 2005).

Dessa är inkommerade i två av de fyra överenskomna principerna i DAC. Utöver det råder det i organisationen konsensus gällande definitionen av officiellt bistånd, ODA, samt rekommendationer kring biståndets villkor. För att ett bistånd ska klassas som ODA krävs det att det möter följande kriterier: att givaren tillhör den offentliga sektorn, att främjande av ekonomisk utveckling och välfärd är huvudsyftet och att det ges med fördelaktiga finansiella villkor.³ Därför exkluderas många aktiviteter associerade med militär hjälp även om det kan rapporteras som andra officiella flöden (OOF).⁴ Vad gäller rekommendationer kring biståndets villkor är normen att gåvoelementet är minst 25%. Sedan 2001 är medlemmarna även överens om att avbinda allt bistånd till LDC-länderna eftersom bundet bistånd ofta innebär ökade kostnader, administrativ börda och

² Heavily Indebted Poor Countries, HIPC, är en klassificering av länder med låg BNP och höga utlandsskulder, vilka omfattas av ett omfattande skuldavskrivningsprogram kopplat till fattigdomsminskning. För detaljer se: Odén 2006, s.119-121, 223. International Development Association, IDA, är en mellanstatlig organisation för utlåning till särskilt förmånliga villkor till utvecklingsländer.

³ Givare kvalificerade att ge ODA innefattar idag de 22 DAC-medlemmarna, ett flertal organ, fonder och arbetsgrupper relaterade till FN, Europeiska kommissionen, IMF och Världsbanken, 12 regionala utvecklingsbanker och fonder, ett hundratal multilaterala institutioner, 32 internationella NGO:s och 5 allmän-privata partnerskap. För detaljer se Mavrotas & Reisen 2007, s.5.

⁴ För exempel se "ODA Casebook on Conflict, Peace and Security Activities", 13 september 2007.

risk för partiskt bistånd till förmån för otillbörligt teknologi (McCormick 2008, s.80).⁵

Karaktären av de gemensamma åtagandena tillsammans med den konsensus som uppnåtts i DAC kring standarder av bistånd speglar de grundläggande idéer och föreställningar som finns kring det internationella utvecklingsarbetet. Dagens samarbete reflekterar trender under olika tidsperioder, men det finns en uppsättning idéer som utgör fundamentet för institutionens faktiska existens. Det finns en mängd litteratur kring ”gåvo-teorier” som har direkt anknytning till internationellt bistånd. Den världsåskådning som präglar institutionen har många av sina rötter i moralfilosofin. John Silk menar att många av de argument som förekommer grundar sig i moralfilosofins föreställning kring universalism, i det här fallet att det finns universella mänskliga rättigheter såsom att alla har rätt till en viss nivå av välfärd och frihet. Dessa dyker ofta upp i religiösa sammanhang då nästan alla stora trosrörelser berör vikten av att hjälpa mindre lyckligt lottade och att röra sig mot en universell solidaritet och kärlek gentemot sina medmänniskor (Silk 2004, s.231; 241). Tomohisa Hattori urskiljer i litteraturen kring gåvo-teorier att institutionaliseringen av att ge rättfärdigas i diskursen av dygdetikens förespråkade handlingar och är en följd av det sociala gensvaret på dessa. Spåren leder tillbaka till konfucisk, semitisk och aristotelisk etik, vilka medför en tro kring existensen av en fri vilja eller en föreställning om att individer har förmågan att skilja mellan rätt och fel, gott och ont (Hattori 2003, s.235f).

Världsåskådningen ger en normativ grund som skapar principiella föreställningar och idéer om att fattigdom bryter mot grundläggande, universella mänskliga rättigheter och att detta är orättvist och fel. Hur målet att eliminera fattigdom ska uppnås ges av de kausala idéer och föreställningar som skapas genom konsensus av aktörer såsom forskare, experter, politiker och religiösa ledare. Dessa utgör en erkänd elit som ger idéerna auktoritet. Åtagandena visar att det bland en majoritet råder en övertygelse kring orsak-verkan-relationen mellan en ökning av bistånd och ökat internationellt samarbete med en minskad fattigdom. Definitionen av ODA ställer krav på ett visst mått av altruism hos givaren. Tanken kring solidaritet leder till att fattigdom blir en fråga som sträcker sig bortom landsgränser, religion och andra gruppstillhörigheter. Det ger ett imperativ att agera, men inte bara som individer utan också kollektivt. Dessa idéer och föreställning utgör grunden för det internationella biståndssamarbetets existens och beskriver behovet av gemensamt agerande och praxis för att uppnå de sociala målen.

⁵ Least Developed Countries, LDC, är en grupp som skapades av FN 1972 och som erbjuds extra förmåner i bistånds- och handelsförhandlingar. År 2003 innefattades 50 länder.

4.2 Intressen

Alesina & Dollars undersökning från år 2000 visar vilka länder som ger bistånd, till vilka och varför. Bilateralt bistånd utgör underlaget och resultaten visar sig vara robusta då en mängd olika variabler testas (s.5). Generellt sett har politisk-strategiska variabler ett högre samband än variabler såsom fattigdom och demokrati. Starkast samband har bistånd med kolonial status, det finns ett måttligt samband med initial inkomst och endast ett svagt samband med öppenhet och demokrati. Detta kan tyckas förvånande med tanke på att det finns ett uttalat fokus på fattigdomsbekämpning och "good governance" (s.4). Dock ligger det i linje med Hattoris påstående att vad som tydligast definierar biståndet är dess symboliska inverkan på maktrelationer mellan givare och mottagare (Hattori 2001, s.640).

Generellt sett ger de allra flesta mer till fattigare länder men i vilken utsträckning varierar kraftigt mellan olika givare. De nordiska länderna följt av USA och Nederländerna tycks ta störst hänsyn till det medan Frankrike och Japan tar lite hänsyn. I testet kontrollerade man för variabeln kolonial status och därför kan inte skillnader förklaras av att vissa biståndsgivare har rikare/fattigare eller mer/mindre demokratiska före detta kolonier. Tanweer Akrams undersökning bekräftar Alesinas & Dollars resultat. De empiriska resultaten visar att nivån av per capitainkomst i ett land varken har effekt på biståndsvolymen eller nivån av bistånd per capita (Akram 2003, s.1356).

En variabel kallas FN-vän där korrelationen till likartat röstbeteende i FN:s generalförsamling beräknades för varje givar-mottagarpar. Resultatet visar att det finns ett signifikant samband för alla de stora biståndsgivarna USA, Japan, Frankrike, Tyskland och Storbritannien. Den mest troliga tolkningen av resultatet är att korrelationen indikerar politiska allianser som bestämmer biståndsfördelningens riktning. Eftersom många omröstningar inte är särskilt viktiga finns det mindre anledning att tro att biståndet används för att köpa politiskt stöd i FN.

Det amerikanska biståndet är i hög grad koncentrerat till mellanöstern där de har stora säkerhetsstrategiska intressen (Alesina & Dollar 2000, s.4). Båda Israel och Egypten har även ovanligt stort stöd från en mängd andra givare och får mycket mer bistånd än liknande länder med tanke på att de är relativt rika och utan kolonial historia.

Alesinas & Dollars övergripande resultat bekräftas när Woods analyserar trender bland de stora traditionella biståndsgivarna USA, Japan, Storbritannien och Europeiska Unionen. Gemensamt för samtliga aktörer är att de den proportionella andelen bilateralt bistånd ökar gentemot det multilaterala samt att biståndet i allt högre grad integreras med säkerhetspolitiken. Under 1990-talet länkades fattigdom och säkerhet samman och de geo-strategiska motiven stärktes ytterligare efter 11 september-attacken och "kriget mot terrorismen" (s.395). USA:s och dess främsta allierade, Storbritanniens, ökade biståndsbudget har främst använts för att tjäna säkerhetsfrågor i områden runt Afghanistan och Irak. Det brittiska biståndet är fortfarande i hög grad riktat mot fattigdomsbekämpning men konkurrerar nu med säkerhetsfrågor (s.397; s.404). I ett försök att bibehålla

så stor kontroll som möjligt över biståndet föredrar både USA och Japan att kanalisera det via egna institutioner istället för existerande multilaterala och man tvekar inte att skapa nya. Detta går tvärtemot Parisdeklarationen som uppmanar givarna till att bättre koordinera och minska överlappande arbete (s.399; s.402). EU:s säkerhets- och biståndspolitik har traditionellt sett varit separerade men år 2003 antogs ett nytt ramverk för säkerhetsfrågor. Tonvikten ligger bland annat på att skapa synergier mellan säkerhets- och utvecklingsmål. I och med effektiviseringen av organisationen finns det en möjlighet att utvecklingssamarbetet hamnar under en gemensam utrikes- och säkerhetspolitisk finansiering (s.405ff). I takt med att säkerhet i högre grad associeras med att undvika krissituationer av sviktande stater finns det mycket starka icke-altruistiska motiv till att bekämpa extrem fattigdom (Burnell 1997, s.71).

5 Nya biståndsgivare- Kina

Kina har ett förflutet som biståndsgivare sedan mitten på 50-talet men har sedan 80-talet varit en större givare än mottagare. De senaste tre åren har deras biståndspolitik dragit uppmärksamhet till sig från de traditionella givarna då de har utlovat allt större finansiella åtaganden gentemot utvecklingsländer. De har försiktigt börjat söka sig mot multilaterala samarbeten men i en mycket begränsad omfattning (Chin & Frolic 2007, s.3f). Deras strikta policy av icke-inblandning i andra länders interna angelägenheter har bidragit till att många auktoritära regimer har lyckats få frikostiga lån, bidrag och investeringar, något som hittills har begränsats av de traditionella biståndsgivarna ("The Sound of Silence" 2008, s.42).

5.1 Idéer

Under den Maoistiska perioden (1949-76) vägledades Kinas bistånd av "Åtta Principer för Kinas Hjälp till Länder i Tredje Världen", vilka innebar:

1. Lägg tonvikt på jämlikhet och ömsesidiga fördelar.
2. Respektera suveräniteten och ställ aldrig villkor.
3. Tillhandahåll lån räntefritt eller med låga räntor.
4. Hjälp mottagarlandet att utveckla självständighet och oberoende.
5. Skapa projekt som kräver lite investeringar och som snabbt kan genomföras.
6. Tillhandahåll kvalitetsutrustning och material till marknadspriser.
7. Försäkra om att den tekniska assistansen är effektiv.
8. Betala experter i enlighet med lokal standard.

Under perioden fram till 70-talet integrerades idéer och intressen genom att låta biståndet främja kommunismens idéer och sprida den maoistiska modellen. I perioden som sedan följde skiftade intressena till att koncentreras på hur rationella utvecklingsmål kunde nås samtidigt som man behöll en socialistisk profil och fungerande som ett stöd för tredje världens intressen. I mitten på 80-talet förändrades därför den officiella policyn till att fokusera på projekt som gav ekonomiska fördelar både för Kina och för det mottagande landet. Även om den kinesiska biståndspolitikens har utvecklats och förändrats har de åtta principerna fortsatt inflytande. Dagens principer innebär:

- Främja internationell vänskap, fredliga relationer och internationellt samarbete;
- Baseras på, och stödja, jämställda relationer och respekt för partnerländer;
- Baseras på ömsesidigt stöd i nationella och internationella frågor;
- Erbjudas assistans inom Kinas kapacitet;
- Baseras på ömsesidig respekt;
- Resultera i ett vinn-vinn samarbete, och när så görs, bidrar Kina till att bygga det internationella samfundet.

Kina har inte publicerat någon formell policy för utlandshjälp eller bistånd. Istället har deras historia som biståndsmottagare påverkat deras olika program. Vad de uppfattar som negativa erfarenheter som mottagare har dokumenterats och presenteras som beteende som inte är kompatibla med de åtta principerna (Shin & Frolic 2007, s.5). Kina har tillsammans med de traditionella biståndsgivarna åtagit sig att följa Parisdeklarationen och jobbar mot Milleniemålen.⁶ I retoriken finns inslag av altruism men Kinas vägledande principer för bistånd vittnar i hög grad om att det huvudsakligen domineras av idéer från en annan institution; statens suveränitet.

Kina betonar ömsesidiga vinster, respekt och ett jämlikt samarbete och undviker på så vis effektivt den paternalism som de traditionella biståndsgivarna har anklagats för. Den eftersträlvade jämlika relationen ges legitimitet av att Kina visserligen är en starkt, växande ekonomi men som fortfarande brottas med fattigdom och själva fortfarande är mottagare. Deras styrka som biståndsgivare ligger i utvecklingsländernas attraktion till så kallade syd-sydsamarbeten, det vill säga samarbete mellan utvecklingsländer. Det finns inneboende idé av en jämlik relation mellan givare och mottagare i den här typen av samarbete och uppmuntras generellt även av traditionella biståndsgivare.

Principen om icke-inblandning i andra länders interna angelägenheter gäller inte bara i biståndssammanhang utan i all politik, vilket är ett extremt uttryck av respekten för en stats suveränitet (Krasner 1993, s.264). Kina är, till skillnad från de traditionella givarna, mycket försiktiga med att ställa villkor på mottagarländerna för att de ska erhålla bistånd, vilket gäller allt från mänskliga rättigheter till makroekonomiska reformer (Guoqiang 2007). Barnade Kikaya bin Karubi, medlem i Kongos nationalförsamling och före detta talesman för presidenten, har uttryckt att med det västerländska biståndet följer en oändligt massa krav, vilket resulterar i att ingenting blir gjort. Kina ses som en möjlig medlare och de hoppas på att detta kan leda till att väst upphör med attityden ”vi vet vad som är bäst för er” (“Mutual Convenience” 2008, s.9).

⁶ För fullständig lista över länder och organisationer som deltar i Parisdeklarationen se: www.oecd.org/dac/effectiveness/parisdeclaration/members

En produkt av idén om statens suveränitet är Kinas nyvunna identitet som har byggts upp i takt med de ekonomiska framgångarna. De dåvarande ledande organisationerna för finansiering av utvecklingsprojekt, IMF och Världsbanken, drev under 80-talet igenom de omläggningar i biståndspolitiken mot det som kom att kallas The Washington Consensus. Kina valde att ignorera detta så kallade framgångsrecept. Deras ekonomiska reform som startades 1978 var experimentell och grundades på en serie policyinnovationer som skilde sig markant från västvärldens normer, men som ledde till fantastiska resultat (Rodrik 2007, s.23). Att utvärderingar under slutet av 80-talet visade att IMF:s och Världsbankens villkorstygda utvecklingsprogram var ett misslyckande kan endast ha stärkt Kinas identitet som en framgångsrik motkraft och ett alternativ till den dominerande västvärlden. Deras ekonomiska reform innehöll liberaliseringar och integreringar av marknader, det vill säga hade drag av Bretton Woods-institutionernas rekommendationer, men genomfördes både okonventionellt och restriktivt (Rodrik 2007, s.87; 220). Det som uppfattas som anmärkningsvärt är att Kina har åstadkommit en integrering av världsmarknaden trots att de ignorerade alla de uppsatta reglerna och kanske just därför har upplevt en sådan framgång (Stiglitz 2003, s.52).

5.2 Intressen

Den tillgängliga statistiken för kinesiskt bistånd är inte tillräcklig för att göra en precis sammanställning av gåvor och lån och hur det fördelas mellan olika länder och sektorer. Dessutom görs ingen skillnad mellan kommersiella investeringar och bistånd då Kina inte följer standarder satta av DAC. Förutom rena gåvor samt lån räknas också kommersiella investeringar, handelsrelaterad finansiering och utbildnings- och kulturella utbytesprogram in. Utöver det har Kina, som en stor mottagare av bistånd, varit noga med att dämpa sin egen roll som givare.

Enligt beräkningar baserade på allmänna källor och officiell kinesisk statistik mottar Asien 40%, Afrika 25%, Latin- och Centralamerika 13% och övriga länder 10% av det totala kinesiska biståndet. Allmänt tillgängliga rapporter indikerar att Iran, Pakistan och Nordkorea var de största mottagarna år 2004. Av särskilt intresse är dock Kinas växande intressen i Afrika, vilka kommer att stå för den största ökningen av det kinesiska biståndet de närmsta åren. Kina tillhandahåller stora summor i form av fördelaktiga lån, ofta till industri- och infrastrukturprojekt i oljeproducerande länder såsom Angola, Sudan och Nigeria (Chin & Frolic 2007, s.12).

Även om Kina har varit försiktig med att ställa villkor indikerar de få som finns vilka intressen de försöker främja genom sitt bistånd. Av de idéer kring statens suveränitet som präglar den kinesiska biståndspolitiken finns en annan mer framträdande aspekt som drivs av intressen. Att Kinas utrikespolitik allmänt präglas av en icke-inblandningspolicy tjänar deras egenintressen extremt väl. Liksom Stephen Krasner noterar i sin analys av framväxten av den suveräna staten som institution var och är drivkraften främst materiella även om idéer inte är

obetydliga (Krasner 1993, s.261ff). Kinas extrema beskydd av statens suveränitet förutsätts dock vara ömsesidig vilket tydligt uttrycks i de principer som vägleder biståndet. Att inte blanda sig i andras interna angelägenheter har upprepade gånger blivit tydligt och har visat sig mycket fördelaktigt för båda parterna. Den kenyanska presidenten Mwai Kibaki lyckades hålla sig fast vid makten efter valet 2008 trots att många västländer hotade med sanktioner och uteblivet bistånd eftersom Kina valde att fortsätta sina omfattande handelsrelationer ("The Sound of Silence" 2008, s.42). Likaså har de, trots internationell kritik, handelsrelationer till Sudan och Zimbabwe. Den kinesiska vice utrikesministern kommenterade Kinas bristande intresse till den politiska instabiliteten i Afrika och sade:

"Business is business. We try to separate politics from business. Secondly, I think the internal situation in the Sudan is an internal affair, and we are not in a position to impose upon them."- (citering i Brookes & Shin 2006, s.4)

Kinas kraftiga ekonomiska tillväxt kräver ökade naturresurser, framförallt olja, vilket har stor inverkan på utrikespolitiken inklusive biståndspolitik. Statligt ägda företag letar naturresurser utomlands, vilket underlättas av att Kina underhåller bilaterala relationer genom att tillhandahålla olika former av bistånd. Kinas beroende av naturresurser har lett till att det knappast finns något utrymme för moral och etik. År 2004 tillhandahöll Afrika 28.7% av Kinas totala import av råolja, en siffra som också kan förväntas stiga när de nu strategiskt binder bistånd till tillgången på olja (Zweig & Jianhai 2005, s.25ff; McCormick 2008, s.85). I ett försök att främja demokrati och mänskliga rättigheter har många länder i väst brutit handelsrelationer och bistandsflöden till länder såsom Sudan, Iran och Burma, något som Kina har valt att inte följa. Att biståndet drivs av starka ekonomiska intressen blir också tydligt i det faktum att det inte görs någon skillnad mellan kommersiella investeringar och bistånd. Kina anspelar hårt på ömsesidighet genom att stämpla det som en del av syd-sydsamarbetets villkor, villkor som i traditionella biståndssammanhang knappast skulle accepteras av mottagarna. Detta är också ett sätt för att få stöd för biståndet från den egna befolkningen då relativt stora delar av dem själva lever i fattigdom (Guoqiang 2007).

Uttalanden och kommentarer från kinesiska myndigheter indikerar att den absoluta majoriteten av bistånd ges bilateralt. Allt bilateralt bistånd är i sin tur bundet vilket innebär att kinesiskt material och personal måste användas vid kinesisk finansiering (Chin & Frolic 2007, s.13f). Detta innebär ofta ökade kostnader då det inte sker någon offentlig upphandling och minskar på så vis det reella värdet av biståndet. Det bundna biståndet är ett uttryck för den ömsesidiga nytta som eftersträvas. Om Kina står för finansieringen av ett projekt så bör de även få ta del av vinsterna i form av arbetstillfällen och uppdrag till egna industrier. Återigen är det Kinas ekonomiska situation, belägen någonstans mellan utvecklingsland och utvecklat land, som legitimerar detta grepp.

Biståndspolitikerna används också för att vinna politiskt inflytande internationellt. Ömsesidigt stöd i nationella och internationella frågor vägleder den kinesiska biståndspolitikerna och det mest explicita uttrycket är den strikta

appliceringen av "Ett Kina"-policyn (McCormick 2008, s.83). Policyn innebär att mottagaren av kinesiskt bistånd inte får erkänna Taiwan som en självständig stat. I Latin- och Centralamerika har policyn varit framgångsrik då hälften av de 24 länder som inte erkänner Taiwan är belägna i regionen (Chin & Frolic 2007, s.13). När Kina nu utökar sina relationer till Afrika är policyn grundläggande för ett fortsatt samarbete (China's Africa Policy, 2006). Fram till år 2003 hade man fått sex afrikanska länder att acceptera villkoret, en siffra som kan förväntas stiga i och med den förväntade massiva ökningen av det kinesiska biståndet till Afrika (Brookes & Shin 2006, s.7).

6 Nya biståndsgivare- Indien

The commerce between India and Africa will be of ideas and services, not of manufactured goods against raw material after the fashion of western exploiters.- Mahatma Gandhi (citerad i Beri 2003, s.222)

Liksom Kina har Indien ett förflutet som biståndsgivare, vilket stäcker sig tillbaka till självständigheten år 1947. Mottagare har framförallt varit grannländer som Nepal och Bhutan (Manning 2006, s.372). Summorna har hittills varit blygsamma, vilket förklaras av att Indien själva för tjugo år sedan var världens största biståndsmottagare och fram tills för drygt tio år sedan fortfarande var ytterst beroende av bistånd. De senaste åren har dock den ekonomiska tillväxten ökat både kraftigt och stadigt och idag satsar regeringen på att minimera sitt eget biståndsberoende. Istället beräknar de bli en nettoexportör av bistånd någon gång inom de närmsta fem åren (Agrawal 2007, s.3). I strikta termer av ODA-flöden är Indiens bistånd relativt små jämfört med Kinas men är allt annat än obetydliga då formerna för dem undersöks närmare. Likheter är många, inte minst i svårigheterna att skilja idéer från intressen. De tycks i än högre grad än för traditionella biståndsgivare vara integrerade.

6.1 Idéer

Indiens första premiärminister, Jawaharlal Nehru, lade genom sina ”Fem Principer” för fred i Asien grunden för Indiens utrikespolitik (Jobelius 2007, s.6). Principerna inkluderar ömsesidig respekt för den territoriella integriteten och suveräniteten, ömsesidig icke-aggressivt beteende, icke-inblandning i interna angelägenheter, jämlikhet och ömsesidig nytta, samt fredlig samexistens (”Five Easy Steps” 1954). Dessa ligger även till grund för hur den växande biståndspolitik förs. Samtliga principer bygger främst på idéer om statens suveränitet.

Statens suveränitet som institution bjuder återigen på två sidor av samma mynt där idéer och intressen samverkar och tjänar varandra. Med respekt för principen om icke-inblandning har Indien varit mycket försiktiga med att ställa villkor i anslutning till sitt bistånd. Trots att de själva betraktas som en framgångsrik demokrati efter en lång historia som brittisk koloni, har de själva avstått från att agera förebild och länka finansiellt stöd och lån till demokrati, mänskliga rättigheter och ”good governance” (Jobelius 2007, s.6).

På grund av sin historia som koloni har de med hög legitimitet främjat sydsamarbeten och betonat jämlikhet. Även om det finns en enorm skillnad i

termer av makt mellan suveräna stater innebar avskaffandet av kolonialismen trots allt en juridisk jämlikhet (Holsti 2004, s.274). Deras partnerskap med Afrika har i hög grad baserats på en historisk vänskap av ett gemensamt koloniale förflutet och apartheid (Jobelius 2007, s.7; Beri 2003, s.219). De har aktivt arbetat för en fundamental omfördelning av röstfördelningen i Bretton Woods-institutionerna till fördel för utvecklingsländerna. De misslyckade utvecklingsprogrammen under 80-talet uppfattas som ett typexempel på riskerna att överlåta ekonomin till externa organisationer med liten insikt i landets inre ekonomiska, sociala och kulturella strukturer. Erfarenheterna är att de har varit som mest framgångsrika när de själva har fokuserat nationellt för problemlösning. Liksom Kina har deras ekonomiska framgångar till stor del grundats på egna idéer där liberaliseringar och reformer skedde långsamt och restriktivt (Wade 2003, s.31).

Utöver ett aktivt engagemang i existerande bistånds- och utvecklingsorganisationer har Indien arbetat mot en institutionalisering av fler och fler syd-sydsamarbeten. De få försök som görs för att koordinera biståndet har huvudsakligen skett genom olika samarbeten där andra växande ekonomier såsom Brasilien och Sydafrika representeras (Jobelius 2007, s.7). Även om Indiens ekonomiska situation har förändrats dramatiskt de senaste åren har deras engagemang i andra utvecklingsländer och policysyften varit densamma sedan självständigheten, det vill säga:

...creation and consolidation of strong economic bonds among countries on mutually beneficial basis. (citerat i Beri 2003, s.219)

Indiens status som före detta koloni i kombination med de stora ekonomiska framgångarna har lett till att de idag uppfattar sig själva som en potentiell maktfaktor i den internationella världsordningen och en legitim talesman för alla utvecklingsländer. För att utåt spegla sin förändrade ekonomiska status och grad av oberoende tillkännagav de år 2003 att de inte längre accepterade bundet bistånd och endast tog emot officiell hjälp från ett fåtal länder.⁷ Vid ett antal stora naturkatastrofer tackade Indien dessutom nej till assistans utifrån (Agrawal 2007, s.4).

Att de har valt att inte länka demokrati, mänskliga rättigheter och "good governance" till bistånd är inte bara en konsekvens av principen om icke-inblandning utan också en följd av deras vilja att uppfattas som en legitim talesman för andra utvecklingsländer. Att stämma in traditionella biståndsgivares krav skulle riskera att underminera deras ställning bland andra utvecklingsländer. I högre grad än Kina har Indien strävat efter att framställa sig som en multilateral samarbetspartner och en god regional kraft. Även om deras ekonomiska framgångar är produkten av okonventionella strategier med begränsade reformer har de inte lika tydligt profilerat sig som en motkraft till väst (Rodrik 2007, s.239). Snarare har de sökt en roll där de kan överbrygga syd och nord och en

⁷ Bilateralt bistånd från Tyskland, Japan, Ryssland, Storbritannien, USA samt multilateralt från EU. Senare utvidgades antalet länder till att även inkludera bilateralt bistånd från Frankrike, Italien och Kanada.

väktare av mindre inflytelserika staters rättigheter. I enlighet med Nehrus principer har de anslutit sig till många internationella fördrag och avtal, förespråkade ett starkare FN, haft en betydande roll i WTO-förhandlingar och deltar i Parisdeklarationen och Millenniemålen (Jobelius 2007, s.12). På det stora hela har de förespråkade och gett stöd till internationella lagar och en multipolär världsordning. Kinas agerande, där de i hög grad har isolerat sina politiska beslut från multilaterala institutioner, har uppfattats som ett avståndstagande från väst medan Indiens engagemang har lett till att de ses som en samtalspartner.

6.2 Intressen

Indien är öppna med att målet med utvecklingsarbetet är att främja indiska intressen utomlands och stödja den ekonomiska situationen (Singh 2003). Att endast granska ODA-flödet ger en inkomplett bild av de intressen som ligger i biståndet. Det är endast när det betraktas som en del av ett större ekonomiskt och politiskt sammanhang som det blir tydligt. Indien är aldrig en biståndsgivare i ett land där det inte också är investerare, handelspartner eller politiskt allierad eller har möjlighet att bli det (Jobelius 2007, s.5). Många utländska diplomater och biståndsgivare betraktar en stor del av vad Indien spenderar på utvecklingssamarbete som inget mer är ett system för exportsubventioner för överflödiga varor (Agrawal 2007, s.8).

Även om Indien har ett rykte om sig som en vän av multilateralism har de valt att inte följa DAC-standarder. De ställer varken krav på demokrati, mänskliga rättigheter och ”good governance” eller följer normen att avbinda biståndet. Paradoxalt nog vägrar Indien själva att ta emot den här typen av bistånd, men binder både material och personal till det egna (McCormick 2008, s.85). De följer heller inte definitionen av ODA och utöver det är biståndet mycket sällan av monetär natur (McCormick 2008, s.83). Ofta är det en blandning av en projektassistans, subventioner, krediter, ersättningar för resekostnader och kostnader för utbildning av teknisk assistans (Agrawal 2007, s.5). Detta är ett beteende som i traditionella biståndssammanhang skulle kritiserats hårt av mottagarna men som i den här kontexten accepteras. Indien betonar sydsamarbetets jämlikhet, vilket naturligtvis innebär att även Indien måste få ut någonting av partnerskapet. Indien själva anser sig inte ha råd att erbjuda gåvor, särskilt inte i form av pengar. Den tekniska assistansen Indien har gett har dock i reella termer varit mer värdefull än vad det totala värdet indikerar. Detta eftersom de indiska biståndsarbetarna har lägre löner än sina västerländska kollegor (Degnbol-Martinussen 2003, s.64). Att dela med sig av kunskaper och erfarenheter av fattigdomsminskning och ekonomisk utveckling genom konsulter, experter, utbildning och stipendier är också ett sätt att främja ”indiska” idéer och värderingar och en utbredd välvilja.

En fortsatt hög ekonomisk tillväxt är i hög grad beroende av de utrikespolitiska beslut som tas och de implikationer för framtiden som följer med dem. Förutom tillgångar till nya marknader är Indien, liksom Kina, i stort behov

av råmaterial och energiresurser (Jobelius 2007, s.3). Faktum är att Indien är i ännu större behov då de importerar 75% av sin oljekonsumtion till skillnad från Kinas 33% (Pan 2007). Indien driver bland annat projekt kallade "equity oil", där de får tillgång till olja genom ett fullständigt eller delat ägarskap till faciliteter för oljeproduktion. Detta är billigare än att köpa det på den öppna marknaden, särskilt under osäkra marknadsförhållanden (Agrawal 2007, fotnot 7).

Det övergripande målet med de indiska biståndsprogrammen är att öka landets geo-politiska inflytande och att utveckla en positiv inställning till Indien bland mottagarnas beslutsfattare. Indien är ute efter ett säte i ett omarbetat säkerhetsråd i FN och försöker därför samla stöd bland utvecklingsländerna, särskilt bland de stora afrikanska staterna (Agrawal 2007, s.7). Att Indien är försiktig med att ställa villkor på partnerländerna refererar tillbaka till idén om icke-intervention och deras föreställning som talesman och tjänar i förlängningen också viktiga egenintressen som detta. Inte nog med att de betonar jämlikhet i form av partnerskap och ömsesidighet i syd-sydsamarbeten, de distanserar sig också från de traditionella givarna genom att undvika termer såsom bistånd och ODA (GOI 2006). Indien är mycket noga med att deras involvering i Afrika uppfattas som rättvist av den lokala befolkningen och man strävar efter ett rykte som producent av tillförlitliga produkter (Agrawal 2007, s.14). På så vis hoppas man skapa ett brett förankrat stöd och "goodwill" i mottagarländerna.

Även om Indien i hög grad har koncentrerat sig på Afrika ligger fokus fortfarande på den sydasiatiska regionen. För att göra anspråk på en större roll internationellt krävs det att de visar att de som regional hegemon kan hantera situationen i närområdet (Jobelius 2007, s.8). Den geografiska distributionen av bistånd är därför koncentrerad till Bhutan, Nepal och Afghanistan. Att det med biståndet följer militär assistans i samma storleksordning stärker uppfattningen om att Indien söker utöka sitt politiska inflytande i regionen (Agrawal 2007, s.6).

7 Förändring i institutionen

Analysen av Kina och Indiens idéer och intressen kring bistånd avslöjar att de inbördes är mycket lika men i viss mån skiljer sig från de traditionella. Existensen av det internationella utvecklingssamarbetet som institution har sina rötter i olika religiösa idétraditioner som implicerar moraliska handlingar. Imperativet att dela med sig av sitt välstånd har idag uppnått en närmast universell status. Att Kina och Indien överhuvudtaget för en form av biståndspolitik tyder på att den grundläggande idén fortfarande är den samma. De delar en världsåskådning som uppmanar till ett kollektivt, solidariskt handlande för att förbättra livssituationen hos de allra fattigaste. Den normativa grunden ges av att fattigdom ses som en orättvisa möjlig att förändra. Samarbetet med de traditionella biståndsgivarna har varit begränsade och både Kina och Indien har föredragit regionala sammanslutningar som multilaterala lösningar. De kausala idéerna och föreställningarna sammanfaller dock i stort med de som redan råder ; ett ökat bistånd tros leda till en minskad fattigdom.

Den kausala idén har i fallet för de nya biståndsgivarna lett till krav på reciprocitet. Genom sin ställning någonstans mellan att vara ett utvecklingsland och ett utvecklat land har de uppnått legitimitet att förespråka samarbeten som leder till vinster för båda parterna. Att ge bistånd genererar en ökning av det egna biståndet, vilket ses som nödvändigt för att lösa de egna utvecklingsproblemen. Liksom de nya givarna delar med sig av vad deras ekonomiska framgångar har att erbjuda förväntas mottagaren dela med sig av sina ekonomiska fördelar, exempelvis naturtillgångar. Reciprociteten gäller också immateriellt stöd i form av politiska allianser där statens suveränitet ligger som grund och förväntas respekteras. Policyn av icke-inblandning är ömsesidig och är fundamental för relationen.

De traditionella biståndsgivarna har även de onekligen vävt samman altruistiska motiv med strategiska intressen. Medan de nya biståndsgivarna på sin höjd har försökt släta ut de strategiska intressena till att hänvisa till sydsamarbetet har de traditionella biståndsgivarna haft ett besvärligt förhållande till att öppet erkänna motiv som inte är altruistiska. Även om retoriken på senare tid inkluderar partnerskap och ägarskap är förhållandet ofrånkomligt det av en ojämn maktrelation, i än högre grad än för de nya biståndsgivarna. Denna ojämna maktrelation tycks vara grunden för kritiken av de traditionella biståndsgivarnas krav på mottagna. Handelsrelationer och politiska allianser till traditionella givare har blivit en symbol för tacksamhet, medan samma förhållande till nya givare betraktas som ett utbyte av varor och tjänster i ett jämställt samarbete.

När en institutionalisering väl har skett är det möjligt att praxis förblir oförändrad över lång tid trots att andra idéer och intressen tillförs. Eftersom de nya biståndsgivarna är ett relativt nytt fenomen i det internationella

utvecklingssamarbetet är synbara förändringar fortfarande subtila. Vid första anblick av Holstis koncept av förändringar är det tydligt att aktuella kategorier är tillägg, ökad komplexitet samt övergång. Det internationella biståndssamarbetet mellan stater är inte på väg att ersättas av en ny institution eller på väg att bli obsolet och försvinna. Det kan tyckas att de nya biståndsgivarnas utvecklingssamarbete bär spår av Marshallhjälpen; transfereringar av tillgångar mellan två till utvecklingen relativt jämlika parter. Altruistiska skäl blandas med syftet att bygga politiska och ekonomiska allianser för att stärka det egna landet. Dock kan inte förändringen kallas för tillbakagång eftersom det än så länge inte finns någonting som tyder på att de nya biståndsgivarnas idéer, intressen, normer och praxis skulle övertas även av de traditionella. Även om retoriken har förändrats till att i högre grad betona partnerskap är det högst osannolikt att västvärlden skulle ge upp sina förhoppningar om en fri och demokratisk värld. En närmare granskning ger att funktionen av biståndssamarbetet i grunden fortfarande är densamma. Även nya biståndsgivare transfererar tillgångar till ett land i större behov av det i syfte att förbättra ett tillstånd. Detta göra att övergång utesluts som en möjlig kategori.

När det sedan gäller att särskilja mellan tillägg och ökad komplexitet blir det svårare. Det internationella utvecklingssamarbetet karaktäriseras av att fler och fler länder blir signifikanta givare, vilket skulle tyda på att det handlar om ett tillägg. Samtidigt har de nya biståndsgivarna tillfört nya och fler former. Funktionen är densamma men vidden av aktiviteter har utökats. Detta är en mer ingripande förändring än bara ett utökat antal aktörer. Snarare är karaktären mer av en ökad komplexitet i institutionen. De nya biståndsgivarna är visserligen en del av den redan existerande institutionen men utgör en alternativ källa av finansiering. Former och villkor är annorlunda och de konkurrerar med de traditionella givarnas bi- och multilaterala bistånd. Många utvecklingsländer har sett det ökande antalet aktörer som någonting positivt. Även de med en relativt positiv inställning till det traditionella givarna ser det som en möjlighet att förbättra sin förhandlingsposition angående villkor och ökat inflytande över användningsområden. Då även utvecklingsländerna i högre grad bidrar med idéer och intressen leder detta till en ökad komplexitet

De nya givarna komplicerar inbördes förhållanden ytterligare. De traditionella biståndsgivarna är knappast en homogen grupp och gemensamt för samtliga biståndsgivare är att ju mer ett land uppfattar sig som en stormakt, ju mer tycks biståndet användas strategiskt för att vinna makt. USA, Kina, Indien men även mindre länder såsom Frankrike och Japan ser sig som dominerande vilket också tydligt yttrar sig i deras biståndspolitik. Detta i kontrast till mindre länder såsom de nordiska och Nederländerna som ofta framhålls som exempel med ”de rätta motiven”, det vill säga altruistiska. De nya givarnas politik skulle kunna leda till att de realistiska inslagen förstärks bland de traditionella givarna och mer altruistiska policyutfall får ge vika.

Intressen som påverkar biståndet tycks vara desamma för både nya och traditionella; en blandning av ekonomiska, politiska och geo-strategiska. Däremot är idéerna till viss del nya. Beskyddet av statens suveränitet sammanfaller med de traditionella givarna som uppfattar sig som stormakter, men alltså inte fullkomligt

med gruppen som helhet. De nya givarna använder dessutom biståndet som ett sätt att distansera sig från väst och markera maktförhållanden till både utvecklingsländer och utvecklade länder. Biståndsgivarnas heterogenitet tycks i och med de nya biståndsgivarna förstärkas, vilket leder till en ökat komplexitet i institutionen.

8 Slutsatser

En analys av idéer och intressen i det internationella utvecklingssamarbetet som institution visar på en ökad komplexitet där fler och fler aktörer träder in på arenan. Den institutionella förändringen pekar i riktningen mot en mer multipolär världsordning. Påståendet att vi går mot en *ny* världsordning tycks därmed inte vara helt korrekt. Ända sedan den moderna statsstaten skapades har relationer och inbördes maktförhållanden skiftat. Idag är USA den enda staten som möjligtvis kan kallas världshegemon, men diskussionen huruvida den ställningen utmanas har förts med jämna mellanrum initierad av Rysslands uppgång, fall och resning, konsolideringen av EU och nu senast Kinas kraftigt växande ekonomi.

Den rådande världsordningen är kanske inte den mest rättvisa eller effektiva men västvärlden långa dominans av den internationella världsordningen har lett till en institutionalisering av normer, idéer, intressen och praxis och förändringsprocesser sker därför mycket långsamt. Den genomförda analysen visar dessutom på att det varken är några fundamentalt nya idéer eller intressen som följs, snarare är det redan befintliga som förstärks. I takt med att nya framgångsrika ekonomier växer fram kommer dessa genom olika medel försöka stärka sin ställning internationellt. En del kommer att tolka framgångar som ett tecken på en framtid som potentiell maktfaktor. En del kommer att ansluta sig till multilateralismen medan andra kommer att välja en mer självständig väg. Olika strategier väljs utefter specifika förutsättningar med syfte att bygga upp internationell status för växande men fortfarande relativt sårbara stater.

Sedan 11 september-attacken har en politik präglad av realismen vunnit mark bland ett flertal stater. Om en internationell världsordning betraktas som ett nollsummespel är det uppenbart att en multipolaritet innebär att dagens dominerade stater kan tvingas ge upp mer eller mindre av sin makt. Oron över resursfördelningen och demokratins ställning som en effekt av globaliseringen har till stor del sina rötter i den ökade komplexiteten i världsordningen. Synen på vad detta har för konsekvenser är splittrade. Likväl som att spridningen av demokratin saktar ner på grund av försvagade förhandlingspositioner är det möjligt att den brutna dominansen leder till en jämnare resursfördelning och därmed en källa mindre för konflikter.

Förändringsprocesser är mycket komplexa. Nya normer, idéer och intressen samt de redan institutionaliserade samverkar på komplicerade sätt, vilket kan leda till oförutsedda effekter. Det som är möjligt att observera idag, såsom hur det internationella utvecklingssamarbetet påverkas, ger en indikation på vilken riktning det bär åt. Det är dock först i ett längre tidsperspektiv och tillsammans med andra händelser som konsekvenserna av den ökade komplexiteten av världsordningen blir tydligare.

9 Referenser

- Agrawal, Subhash, 2007. "Emerging Donors in International Development Assistance: The India Case". One of five reports on the role played by emerging economies in funding international development. Hämtad den 10 mars 2008 från:
www.idrc.ca/uploads/user-S/12085415581India_Final_Summary.pdf
- Akram, Tanweer, 2003. "The International Foreign Aid Regime: Who Gets Foreign Aid and How Much", *Applied Economics*, 35:11, s. 1351-1356.
- Alesina, Alberto & Dollar, David, 2000. "Who Gives Foreign Aid to Whom and Why?", *Journal of Economic Growth*, vol. 5, nr. 1, s. 33-63.
- Beri, Ruchita, 2003. "India's Africa Policy in the Post-Cold War Era: An Assessment", *Strategic Analysis*, vol. 27, nr. 2, April-Juni 2003.
- Brookes, Peter & Shin, Ji Hye, 2006. "China's Influence in Africa: Implications for the United States", *Backgrounders*- published by The Heritage Foundation, nr. 1916.
- Burnell, Peter, 1997. *Foreign Aid in a Changing World*. Buckingham: Open University Press.
- Chin, Gregory T. & Frolic, B. Michael, 2007. "Emerging Donors in International Development Assistance: The China Case". One of five reports on the role played by emerging economies in funding international development. Hämtad den 10 mars 2008 från:
www.idrc.ca/uploads/user-S/12085415091China_Final_Summary.pdf
- China's Africa Policy, 2006. People's Republic of China, Ministry of Foreign Affairs. Hämtad den 6 maj 2008 från:
<http://www.fmprc.gov.cn/eng/zxxx/t230615.htm>
- Degnbol-Martinussen, John & Engberg-Pedersen, Poul, 2003. *Aid- Understanding International Development Cooperation*. London, New York: Zed Books, Köpenhamn: Mellemlfolkeligt Samvirke- Danish Association for International Cooperation.
- "Five Easy Steps", *Time*, publicerad 4 oktober 1954. Hämtad den 8 maj 2008 från:
<http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,857556,00.html>
- The Gleneagles Communiqué, 2005. Hämtad den 29 april 2008 från:
http://www.britishembassy.gov.uk/Files/kfile/PostG8_Gleneagles_Communique,0.pdf
- GOI, 2006. "St. Petersburg G-8 Summit- Indian Non-Paper on 'India's Partnership with Africa'". Government of India, 16 juli 2006. Hämtad den 19 maj 2008 från:
<http://meaindia.nic.in/treatiesagreement/2006/17ta1707200601.htm>
- Goldstein, Judith & Keohane, Robert O., 1993. *Ideas and Foreign Policy: An Analytical Framework* i Goldstein, Judith & Keohane, Robert O. (red.) *Ideas*

- and Foreign Policy- Beliefs, Institutions, and Political Change*, Ithaca: Cornell University Press.
- Guoqiang, Qi, 2007. "China's Foreign Aid: Policies, Structure, Practice and Trend". Presenterad vid konferensen "New Directions in Development Assistance" i Oxford 11-12 juni 2007. Rapport från konferensen hämtad den 19 maj 2007 från:
http://ansa-africa.net/uploads/documents/publications/Kanbur_Conference.pdf
- Hattori, Tomohisa, 2003. "The Moral Politics of Foreign Aid", *Review of International Studies*, nr.29, s.229-247.
- Holsti, Kalevi, 2004. *Taming the Sovereigns. Institutional Change in International Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Jobelius, Matthias, 2007. *New Powers for Global Change? Challenges for the International Development Cooperation: The Case of India*. Mars 2007, Friedrich-Ebert-Stiftung, Berlin.
- Kennedy, Robert F., "It Is From the Numberless", tal vid University of Capetown, Sydafrika, 6 juni, 1966.
- Koenig-Archibugi, Mathias, 2003. Introduction: Globalization and the Challenge to Governance i Held, David & Koenig-Archibugi, Mathias (red.) *Taming Globalization- Frontiers of Governance*, Cambridge: Polity Press.
- Krasner, Stephen D., 1993. *Westphalia and All That*, Judith & Keohane, Robert O. (red.) *Ideas and Foreign Policy- Beliefs, Institutions, and Political Change*, Ithaca: Cornell University Press.
- Manning, Richard, 2006. "Will 'Emerging Donors' Change the Face on International Cooperation?" *Development Policy Review*, 24 (4), s. 371-384.
- Mavrotas, George & Reisen, Helmut, 2007. *The Multilateral Development Finance Non-System*. UNU-WIDER & OECD Development Centre, Mars 2007.
- McCormick, Dorothy, 2008. "China & India as Africa's New Donors: The Impact of Aid on Development", *Review of African Political Economy*, 35:1, s.73-92.
- "Mutual Convenience" i "A Special Report on China's Quest for Resources", *The Economist*, 15 mars 2008: 9-11.
- ODA Casebook on Conflict, Peace and Security Activities, 13 september 2007. DCD/DAC(2007)20/REV1. Hämtad den 29 april 2008 från:
<http://www.oecd.org/dataoecd/27/21/39967978.pdf>
- Odén, Bertil, 2006. *Biståndets idéhistoria. Från Marshallhjälp till millenniemål*. Danmark: Studentlitteratur.
- Pan, Esther, 2007. "China, Africa, and Oil". Council on Foreign Relations Backgrounder. Hämtad den 19 maj 2008 från:
<http://www.cfr.org/publication/9557>
- Paris Declaration on Aid Effectiveness, 28 februari-2 mars 2005. Hämtad den 29 april från:
<http://www1.worldbank.org/harmonization/Paris/FINALPARISDECLARATION.pdf>
- Report of the International Conference on Financing for Development, 18-22 mars 2002. Hämtad den 29 april 2008 från:
<http://www.unmillenniumproject.org/documents/aconf198-11.pdf>

- Rittberger, Volker & Zangl, Bernhard, 2006. *International Organization- Polity, Politics and Policies*. New York: Palgrave Macmillan.
- Silk, Johan, 2004. "Caring at a distance: gift theory, aid chains and social movements", *Social & Cultural Geography*, vol.5, nr.2, s. 229-251.
- Singh, Jaswant, 2003. "Union Budget Speech 2004/2004". Hämtad den 8 maj 2008 från: <http://indiabudget.nic.in/ub2003-04/bs/speecha.htm>
- Stiglitz, Joseph E., 2003. *Globalization and Development* i Held, David & Koenig-Archibugi, Mathias (red.) *Taming Globalization- Frontiers of Governance*, Cambridge: Polity Press.
- "The Sound of Silence", *The Economist*, 9 februari 2008: 42.
- United Nations Millennium Declaration, 18 september 2000. Resolution adopted by the General Assembly, A/RES/55/2. Hämtad den 29 april 2008 från: <http://www.un.org/millennium/declaration/ares552e.pdf>
- Wade, Hunter Robert, 2003. *The Rise in Poverty and Inequality* i Held, David & Koenig-Archibugi, Mathias (red.) *Taming Globalization- Frontiers of Governance*, Storbritannien: Polity Press.
- Woods, Ngaire, 2005. "The Shifting Politics of Foreign Aid", *International Affairs*, 81: 2, s. 393-409.
- Zweig, David & Jianhai, Bi, 2005. "China's Global Hunt for Energy", *Foreign Affairs*, vol. 84, nr. 5, s.25ff .